

Organisaatio	Kommentti	Lopullinen vastaus
YDHSV lakitiimi	Esipuheessa korostuu hyvin ruokailon, perheen yhteisten ruokailujen ja myönteisen ruokasuhteen merkitys. Tämä lähestymistapa on perusteltu ja tutkimusnäyttöä tukeva. Esipuheessa voisi kuitenkin nykyistä selkeämmin tuoda esiin: perheiden erilaiset elämäntilanteet, ruokavalintojen taloudelliset reunaehdot, sekä se, ettei suosituksen tarkoituksena ole lisätä vanhempien kuormitusta tai syyllisyyden kokemuksia. Kannustava ja saavutettava viestintätapa	Lisätään lause: "Ruokasuositukset on laadittu tukemaan erilaisia perheitä ja yksilöitä heidän omissa elämäntilanteissaan. Ruokavalintoihin vaikuttavat taloudelliset, sosiaaliset ja kulttuuriset tekijät. Pienetkin terveyttä edistävät muutokset ruokavaliossa ovat arvokkaita."
Suomen Lastenlääkäriyhdistys ry, HUS, Helsingin yliopisto	Esipuheessa korostuu myönteisellä tavalla perhelähtöisyys sekä ymmärrys siitä, että terveyttä edistävä ruokavalio voidaan toteuttaa monin eri tavoin perheen omista lähtökohdista käsin. Erityisen onnistunutta on, että ruokailua tarkastellaan myös osana perheen arkea, voimavaroja ja yhdessäoloa. Voisiko esipuheessa vielä tuoda esiin, että ravitsemus on yksi osa lapsen ja perheen kokonaisvaltaista hyvinvointia? Erityisesti raskausaikana, imetysaikana ja lapsen varhaisvuosina hyvinvointiin vaikuttavat ravitsemuksen lisäksi myös esimerkiksi vanhempien jaksaminen, mielenterveys, sosiaaliset suhteet, turvallinen vuorovaikutus, riittävä lepo sekä perheen voimavarat. Tämä voisi vahvistaa viestiä siitä, että suositusten tavoitteena on tukea perheiden	Esipuheeseen lisätty lause: "Ravitsemus on osa lapsen ja perheen kokonaisvaltaista hyvinvointia."
Suomen Kättilöliitto Finlands Barnmorskeförbundet ry	Suosituksen kohderyhmä on selkeä. On hyvä että tähän on nostettu terveydenhuollon ammattilaisen tarve ravitsemusaiheeseen täydennyskoulutukseen. Lisäisimme esipuheeseen s 10 r 37, että myös imetystä edistämällä voidaan edistää	Hyväksytään ehdotus lisätä esipuheeseen maininta imetyksen edistämisestä terveyden tasa-arvon näkökulmasta. Perusteena on, että imetyksen yleisyydessä on Suomessa merkittäviä väestöryhmien välisiä eroja (äidin ikä, koulutustaso, tausta), ja imetyksen tukeminen kohdentuu

Itä-Suomen yliopisto	Esipuheesta puuttuu ruuan kokonaisvaltainen merkitys eli sosiaalinen, psykologinen ja RUOKAILO! Ruokailon laittaisin kyllä ihan sanastoon - se puuttuu monen ravitsemustieteilijän sanastosta! KS. Ravitstamo Kuopiosta verkkosivut! Esipuheen pitää mahtua yhdelle sivulle - nyt vielä tiivistyksen tarve joka lauseeseen! YHDESSÄ RUOKAILUN MERKITYS PAREMMIN ESILLE, kiitos! Niiden puute on Suomessa lapsiperheiden suurin lisäämishaaste! Ravintoaineista uutta tutkimustietoa omega 3-rasvahappojen merkityksestä	Kiitos kommentistanne. Ruokailo-käsite on lisätty sanastoon, ja yhteisöllisyys on osa sen määritelmää. Omega-3-rasvahappojen kuvaaminen aivojen 'energialähteenä' ei ole tieteellisesti täsmällinen ilmaisu - ne ovat tärkeitä aivojen rakenteelle ja toiminnalle, mutta eivät ensisijainen energianlähde. Ravitsemussuositusten kokonaisuutta korostava linja ei tue yksittäisen ravintoaineen erityistä nostamista esille esipuheessa. Ravintoaineista kerrotaan tarkemmin myöhemmin tekstissä.
Allergia-, Iho- ja Astmaliitto ry	-	Kiitos palautteesta!
Imetyksen tuki ry	s. 10, r. 37-38 Ehdotettu lisäys tekstiin: Imetyksen edistäminen sekä varhaiskasvatuksessa ja koulussa tarjottavat ateriat tasoittavat perhetaustoista johtuvia ravitsemuseroja ja edistävät siten terveyden tasa-arvoa. Lähde: Venu, I., van den Heuvel, M., Wong, J. P., Borkhoff, C. M., Moodie, R. G., Ford-Jones, E. L., & Wong, P. D. (2017). The breastfeeding paradox: Relevance for household food insecurity. Paediatrics & child health, 22(4),	Kohtaa on muokattu seuraavasti: "Varhaiskasvatuksessa ja koulussa tarjottavat ateriat tasoittavat perhetaustoista johtuvia ravitsemuseroja ja edistävät siten terveyden tasa-arvoa. Imetystä edistämällä voidaan myös edistää terveyden tasa-arvoa, sillä imetyksen yleisyydessä on Suomessa eroja eri väestöryhmien kesken."
Helsingin kaupunki, Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala, Terveysasemat ja sisätautien poliklinikka	Ei lausuttavaa.	Kiitos palautteesta!
Metropolia Ammattikorkeakoulu, Metropolia ammattikorkeakoulu	Hyvä, että puhutaan ravitsemus- ja ruokakasvatuksen sekä ruokasuhteen merkityksestä ja yhdessä ruokailun monitahoisesta merkityksestä lapsen kehitykselle ja koko perheen hyvinvoinnille.	Kiitos palautteesta!

Suomen ympäristökeskus (Syke)	Esipuheessa ei viitata ravitsemuksen ympäristövaikutuksiin, mikä olisi perusteltua teeman kokonaisvaltaisen käsittelyn kannalta.	Lisätty kappale tekstiin: "Terveyttä edistävä ruokavalio on samalla myös ympäristön kannalta kestävä valinta. Kasvipainotteinen ruokavalio tukee sekä terveyttä että ympäristön hyvinvointia. Ruoan ympäristövaikutuksiin vaikuttavat erityisesti tuotannon kasvihuonekaasupäästöt, maankäyttö ja luonnonvarojen kulutus. Lisäämällä kasvipohjaisten ruokien osuutta ja
	-	Kiitos palautteesta!
Sosiaali- ja terveysministeriö	Sivulla 8 (rivit 11–13) oleva viittaus tulee päivittää vastaamaan voimassa olevaa sääntelyä. Uusi valtioneuvoston asetus neuvolapalveluista sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta (93/2026) on tullut voimaan 1.2.2026. Asetuksen 6 §:n mukaan "Terveysneuvontaa toteutetaan yksilöllisesti siten, että se edistää raskaana olevan, synnyttäneen, alle kouluikäisen lapsen, oppilaan, opiskelijan sekä heidän perheidensä terveyttä ja hyvinvointia". Sivulla 8 (rivit 35–36) esitetty viittaus lapsiperheiden köyhyyteen 1990-luvulta on syytä päivittää. Tässä suositellaan	Tekstiä korjattu ehdotuksen mukaisesti
Ravitsemusterapeuttien yhdistys ry	Erinomaista, että täydennyskoulutuksen merkitys nostettiin esiin.	

Syöpäjärjestöt	s. 10, rivi 9: Suositukset tarkoitettu tietolähteeksi kaikille ammattiryhmille, jotka kohtaavat työssään lasten, raskaana olevien ja imettävien naisten sekä lapsiperheiden ravitsemuskysymyksiä: Suosituksiin olisi hyvä selventää, mitä ja miten kukin ammattiryhmä voisi konkreettisesti omassa työssään tehdä lasten ja nuorten terveellisen ravitsemuksen edistämiseksi. Esimerkiksi terveydenhoitaja vs. lasten urheiluseuran ohjaaja; tulokulma on hyvin erilainen, mutta kaikkia tarvitaan. s. 10, rivi 32; Maistuvaan ja ravitsevaan lopputulokseen päästään valmistamalla ruokaa itse raaka-aineista, ... Vastaavasti lauserakenteita voisi selkeyttää läpi dokumentin. Olemme nostaneet seuraavassa joitakin	Kiitos kommentistanne. Ammattiryhmäkohtainen toimeenpano-osio (suositusten jalkauttaminen) on jo mukana suosituksissa. Kielenhuolto toteutetaan erikseen ennen julkaisua.
Satakunnan ammattikorkeakoulu, Työikäisten ravitsemuksen tutkimuskärki	Esipuhe taustoittaa suosituksen tarkoituksen ja kohderyhmän selkeästi.	Kiitos kommentista
Suomen Terveystieteiden tutkimuskeskus STHL ry	Ei kommentoitavaa.	